

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

In Festo S. Catharinæ Virginis & Martyris. Simile est regnum cœlorum
decem virginibus, &c. Matth. 25. 1. Virginitatis nobilitas maxima. 2.
Comparatio varia trium inter se statuum. 3. De præmio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

IN FESTO
S. CATHARINÆ VIR-
GINIS, ET MAR-
TYRIS.

- I. De Virginitatis nobilitate.
- II. De comparatione varia trium statuum inter se.
- III. De premio Virginitatis eiusdem.
- IV. De S. Catharina patria & donis gratis.
- V. De eiusdem alijs exquisitis actibus.

*Simile est Regnum cælorum decem
Virginibus, &c. Matth. 25.*

FIGVRA.

CVm generosa ac virilis illa vidua
Iudith Holofernem Principem capi-
te truncasset, & vniuersum Assyrio-
rum exercitum confusione turbatum super-
râsset; omnes adeo milites, ac duces, tam
præclarum & virile à muliebri profectû de-
xtera obstupuerunt facinus, simul & erubue-
runt à muliere vna se subactos; ac nomina-
tim Vago, hinc rabie & cõfusione percitus,
& illinc actum hunc generosum obstupe-
scens, voce è principis tentorio elata, exclamauit: *Vna mulier Hebræa fecit confusionem
in domo Nabuchodonosor.* Antiquis relictis
historijs, recentiores non minùs admirabi-
les recensemus. Videbimus namque facinus
lõgè mirabilius, rem hæcenus nusquam au-
ditam, quam hodie in vniuersa quâ patet Ec-
clesia Christiani recolunt. Tenera namque
virguncula scientia & animo plena, (animo
quidem dum tyrannum subigit; scientia ve-
rò dum quinquaginta in disceptatione Phi-
losophos doctrina illustres cogit. obmutescere)
cum Maxentium regem superasset, illi-
usque simul sacra deiecisset; ecce vniuersa ci-
uitas Alexandrina, simul & orbis vniuersus
stupescens & admiratione plenus exclama-
uit: *Vna Virgo Christiana fecit confusionem
in domo Maxentij.* De sancta loquor Catha-
rina, virgine illa admirabili, puella illa ge-

nerosa, animo illo masculino & Ecclesiæ or-
namento. Summum illius vt hodie ingeniu-
m, profundam scientiam, insuperabilem
animum, sanguinis nobilitatem, incompara-
bilem patientiam, aliasque illustres eiusdem
virtutes perspiciatis, Spiritum Patris adema-
mus, supplicesque cum obicestemur, gratia
nobis vt sua auxilietur; Deiparam verò ma-
trem, precibus vt suis hanc ipsam obtineat;
quam obrem omnes salutatione Angelica ad
hoc faciendum illam inuitemus, dicentes:
Aue Maria.

Sãcta virginitas adeò illustris & admirabilis
est virtus, vt homines nõ dico pares, sed & su-
periores ac digniores Angelis efficiat; ad hæc,
si Deo illos non æquet, (quod dicere nefas
est) saltem illi quàm proximè faciat accede-
re. Doctrina hæc verissima est, quin imò, ve-
lut fidei capita, suscipienda, vti potè in sacra
Scriptura fundata: quod testimonijs certissi-
mis comprobabo. Quod Angelis hominem
æquet, colligas licet ex illis Christi verbi: *In
resurrectione neque nubent, neque nubentur,
sed erunt sicut Angeli Dei in celo.* quem lo-
cum sic etiam exponit sanctus Ambrosius
dicens: *Quid pluribus exequor, inquit, laudem
castitatis: castitas Angelos facit: qui eam serua-
nt, Angelus est; qui perdidit, diabo-
lus.*

Eandem sequitur opinionem S. Cypria-
nus tractatu quem de disciplina & habitu
Virginum conscripsit: *Cum casta perseuera-
ris, inquit, & virgines, Angelus Dei estis aqua-
les.* Mellifluus Bernardus his subscribit epi-
stola ad Henricum Archiepiscopum Seno-
nensem; sic autem scribit: *Quid castitate docto-
rius: quæ mundum de immundo conceptum se-
mine de hoste domesticum, Angelum de homi-
ne facit.*

Figuræ loco erit, quod in Apocalypsi le-
gere est. Angelum enim gloria & maiestate
velatum cum Ioannes cerneret, ecce, ilicò
(spiritus huius splendore & fulgore præstri-
ctus Apostolus, ad pedes illius se parat pro-
nus abijcere, apparentemque adorare: sed An-
gelus humanitate & sapientia plenus hunc
honorem admittere detrectet, & impedit di-
cens: *Vide ne feceris, conseruus enim sumus,*
paris tecum gradus & conditionis. Ob vir-
ginitatem, quæ duobus hæc communis
erat,

I. Virginitas
homini
æquat di-
geis,
Matth. 22.

S. Cypria-
nus.

Apoc. 19.

erat, mihi sit verisimile Angelum seruitutis ac qualitatis paritate honorare Ioannem voluisse: perinde ac si dixisset: hunc mihi noli honorem deferre, neu de eodem adeo esto sollicitus, fortuna namque pares sumus in virginitate æquales, & nobilitate haud dissimiles. Ego natura, tu castitate es Angelus: quod ego creatione sum, tu quoque vt sis, virtus efficit & corporis integritas; in conditione etiam conuenimus, & eiusdem Ambo Dei serui sumus, qui nostrum vtriusque est princeps.

Scio nonnullos, & quidem magni nominis & auctoritatis Scriptores, hanc exponentes visionem, & Angelicæ huius modestiæ humilitatisque rationem reddentes, diuersimodè loqui. Docet nonnemo, ob mysterium incarnationis hoc ita factum esse, in quo natura humana adeo est exaltata, diuinitati vt vnita sit, & Deus hominem induens, homo vt Deum induat, efficit. Quod representans & cogitans Angelus hic, qui ante hominibus velut superior & dignior, ab ipsdem adorari solebat, atque id ipsum etiam permittebat; hæc permittere post hæc detrectat, hominis dignitatem agnoscit, & patrem se eidem in omnibus haud diffidetur. Alij alia cogitant, docentque ideo Angelum sibi à Ioanne cultum deferri noluisse, quod sacerdotio hic esset insignitus. Et fanè hæcæ digni as adeo sublimis, alta, atque eminentis est, vt omnes alios longo ritulos superet intervallo, & ab ipsis etiam adorari mereatur Angelis. Sunt qui tam demissè se abiecerint Angelum, & hanc prætulisse modestiam volunt, quod Ioannes Apostolus foret; quæ fanè dignitas, nescio quid Angelis maius atque eminentius continere videretur. Vnde & Apostolus, hinc occasione forsan sumpta, gloriatur; quod Angelorum sit & superior, & iudex, & præses futurus, dicens: *Necis quia Angelos iudicabimus*. Omnes hæc opinionones aliquatenus sunt verisimiles, & probabiles: sed ipsi mihi persuadeo, quod & alij ratione potiore nixi, & ad veritatem propius accedentes, tradunt, ob virginitatem puritatemque, quæ in sancto hoc Apostolo extrema erat, Angelicum spiritum hunc illi honorem detulisse, atque obtulisse, quo mi-

nus, vt alij, se adoraret. Vt hinc nimirum discamus, virginitatem adeo diuinam virtutem esse, vt ab ipsis coli & honoribus afficeretur Angelis, & creaturas commutando, ex hominibus efficiat Angelos, qui adeo ipsdem superiores reddat.

Hoc mihi iam probandum incumbit. Ad quod adduco locum illum Isaïæ, in quo de quodam eunuchorum genere loquens Deus ait: *Dabo eis in domo mea, & in muris meis locum, & nomen melius à filiis & filiabus nominem sempiternum dabo eis quod non peribit.* Quæ Augustinus verba de Virginitate, vt & Ambrosius in exhortatione ad Virgines, S. Hieronymus contra Iouinianum, sanctus Basilius libro de vera virginitate, sanctus Gregorius denique exponunt, & per filios ac filias illas, beatos intelligunt Angelos: cum ergo eò iocè virginibus locus promittatur dignior ac nomen excellentius, quam domesticis Dei, id est Angelis, ipsdem haud dubiè etiam præpositi videntur.

Iam efficiamus & ostendamus necesse est, quomodo diuina hæc virtus non iam Virginitas Angelis, sed ipsi Deo ter maximo; non iam Deo hominibus, sed omnium nos conditori assimilata reddat. Ostendat hoc pro me magnus ille Basilius li. de vera Virginitate, in quo sic orditur: *Magnum quiddam, inquit, vt verè dicam est virginias incorruptibili DEO, vt summam dicam, hominem similem faciens.* Certum est autem, regiam hanc virtutem quoddam nobilitatis, non Angelicæ dumtaxat, sed planè diuinæ, signum fronte præferre. Adeo vt Psalmo 2 quo vulgata legit, *Apprehendite disciplinam, alij ex Hebræo legant, Osculamini filium;* alij denique ad sensum nostrum accommodatus, *Adorato puritatem,* id est, virginitatem, quasi diceret sensus, virginitatem sanctam, eum diuinum quid reueremini, colite, summoque honore ac veneratione prosequimini.

Huc mirificè quadrat, & in confirmationem veritatis adduco, quod de Constantino Magno refert Eusebius, eum scilicet tantæ virginitatem fecisse, vt omnes quotquot in mundo fingi possunt honores, vnica excepta adoratione soli & vni Deo

debita, sacris deferri debere virginibus existimaret. Atque hinc forsitan factum est, ut veteres idolorum cultores inter duodecim signa cœlestia suum virgini esse voluerint locum, & in cœlo virginitatem collocarint, veluti rem planè diuinam; sic quidem sentit D. Hieronymus, aduersus Iovinianum omnis puritatis inimicum scribens.

Lib. 1. in Iovin.

Est denique virtus planè regia ac diuina, quæ quadam naturæ illata violentia paratur, quæque hominibus terribilis non minus est quàm dæmonibus. In huius rei figuram in Apocalypsi dictum est, virgines instar tonitruorum locutas fuisse: *Et audiui*, inquit Iohannes, *voce[m] de cœlo tamquam voce[m] aquarum multarum, & tanquam voce[m] tonitru[m] magni.* Tonitrua porro, horribiles illi strepitus ac fragores ut formidinem audientibus incutiant; sic & simplex fama ac solus sanctæ ac cœlestis virginitatis rumor, homines voluptati deditos percellit, ac diabolis tremorem formidinemque incutit.

Apoc. 14.

Omnia hæc exordij ac proemij loco allata, sunt occasione & in gratiam sanctissimæ cuiusdam Virginis Catharinæ scilicet, producta, cuius omnis Ecclesia hodie festum celebrat, & hoc nobis Euangelium proponit: *Simile est regnum cœlorum decem virginibus,* &c. Circa quod pro more meo & dicendi consuetudine duo dicam; primum virginitatis panegyristen agam, deinde merita, perfectiones & præconia magnæ & illustris Virginis Catharinæ celebrabo.

II.

Regnū cœlorum cur decem virginibus, nō autē coniugatis esse dicatur simile.

Quod ad primum ergo attinet, dico primò, tametsi coniugatorum ac viduarum status illustris sit, laudabilis, honoratus, & in Ecclesia magni fiat, virginealem tamè longè esse digniorem, perfectiorem ac sublimiorem. Confirmationis loco sit, quod in Euangelio Redemptor Ecclesiam non decem maritatis, nō totidem viduis, sed decem virginibus assimilat, veluti rei longè excellentiori: ut hoc pacto ad oculum ostendat, quanti virginitatem ducat, & quo ceteras inter virtutes angelicam hanc dignitatem loco constituat.

Matt. 13.

Adhæc in parabola de semine dicitur, cum eius pars secus viam cadens ab auibus

cœli deuorata esset; alia in petram & ruderosum solum illic arefacta; tertia verò inter vepres ac spinas excrecentes excretes suffocata, partem quartam, quæ in fetax ac felix solum decedit, multiplicare fenore progeminasse; vario tamen, ut alia tricesimum, alia sexagesimum, centesimum denique alia fructum attulerint. A enigmatis ac parabole huius interpretes ad triplicem Ecclesiæ statum triplicem hunc fructum referunt, tricesimum coniugatis, sexagesimum viduis & continentibus, centesimum denique virginibus attribuentes.

Si parum fructus ascribitur coniugibus (eò quòd, teste Apostolo ad Corinthios. *Qui cum uxore est, sollicitus est qua sunt mundi, quomodo placeat uxori, & diuisus est*; animo eius terræ tantum, quantum cœlestibus ad hærescente, tam mundano cultui, quàm diuino incumbente) viduis sanè longè amplius datur, eò quòd ab omni negotio rerumque tractatione libera sunt, quòd Deo pie fideliterque seruiant, virtutum exercitio incubant, Sacramenta sæpius vsurpent, animum mentemque ad cœlestia dirigant, sanctis pijsque operibus vacent, rerumque sanctarum praxi se totas dedicent. Intelligendum hoc porro de pijs sapientibusque viduis, quales

Timotheo suo depingit Apostolus, dicens: *Qua verè vidua est & desolata, speret in Deum, & instet obsecrationibus nocte ac die: nam qua in delictis est viuens mortua est.* Huc au-

res animumque aduertite sæculi nostri viduæ, hæc Apostoli verba vobiscum accuratius perpendite, videte inquam quales vos esse oporteat. verè autem estote viduæ, cor & animus viduali respondeant vestri, tam interius quàm exterius viduarum statum exhibete, nulla in vestibus, moribus, actionibus, aut verbis vestris eluceat mundum sapiens dissolutio, nulla vanitas: verè vos esse desolatas ostendatis, ut pote quæ dimidium vestri fato amisistis: consortia ac familiaritates aliarum aliorumque declinetis, à mundo vos subducat, solitudinem consecrati, Deum noctu & interdium pro maritorum vestrorum animabus, tum pro sobolis orbe conseruatione, tam pro pudicitie atque honoris vidualis tuitione, quàm

Coniugium, viduitas & virginitas, vna in parabola figura.

1. Cor. 7.

Viduis maior Deo feruendi est occasio cuius matrimonij iunctis.

1. Tim. 7.

Quæ verè sunt viduæ.

1. Tim. 7.

Cyril. Linc. 1.

Coniugium viduitas virginitas

pro tentationum diabolicarum victoria, & pro patientia demum ad extremum usque conseruanda deprecates. In primis denique voluptates nolite ambire, delicias non queratis, & carnalibus concupiscentijs habenas minimè laxetis; hinc enim vniuersa vidualis ornamenti ruina dependet, quin corporis simul & animæ interitus perpetuus.

Virginibus porro, ceu perfectiori, digniori, & animam Deo quam maximè assimilanti statui, centuplum debetur. Hinc nulli Apostolorum aut Euangelistarum tot ac tam illustres reuelationes, aut ad celestia raptus contigisse legimus, quot sancto Paulo & Ioanni Euangelistæ, cuius re (vt occulta Dei iudicia raceam) alia reddi ratio non potest, quam quòd ea vtriusque virginis promerita sit: ambo namq; vxorem nescierunt, cum reliqui fortè matrimonio fuerint iuncti, vt testatur Ambrosius. Adeo vt hinc, etfi alia argumenta non haberemus & iudicia, euidenter satis pateat, virginatatem meritis & omnigena excellentia coniugali statui antecellere.

Hanc vt veritatem adstruant, nemo non veterum Patrum ac Doctorum allaborat. Hinc D. Augustinus triplicem illam in arca Noe condignationem, de qua Genesis 6. legimus: *Fac tibi arcam de lignis lenigatis, mansuunculas in arca facies*; mysticè exponens, mansionibus his denotari credit tres Ecclesiæ status, matrimonialem, vidualem, ac virginalem, & huic postremæ veluti digniori ac nobiliori, primum ac supremum adscribit locum Theophylactus Bulgaricæ Archiepiscopus, quod inter virgines & coniugatos est discrimen & interuallum, melius etiam designaturus, hos ceu inferiores ac minoris pretij, argento; illas, ceu digniores, auro assimilat. Eandem comparationem adhibet etiam sanctus Cyrillus in Catechesibus, aitque tantam inter vtrumque hunc statum differentiam inueniri, quanta inter aurum & argentum, quæ inter reliqua metalla primas ferunt.

Vterque porro hanc à D. Hieronymo mutuati similitudinem videntur, qui virginatatis aduersus fœdas & impudicas fallacis Iouiniani ineptias propugnatores a-

gens, sic loquitur, *Sicut se habent hac metalla, ferrum, argentum, aurum: ita se habent coniufero, argento, auro*

Alias aliunde comparationes elicit ad hanc ipsam rem exprimendam D. Augustinus dicens: *Sicut se habent stella, luna, sol, ita illi tres status.* Stellæ equatur matrimonium, viduitas lunæ, soli virginitas: Vt autem sol, stellarum ac planetarum omnium rex est, & splendore ac lumine reliqua antecellit sidera; sic virtutum reliquarum regina est castitas, & perfectione, nobilitate, & dignitate omnes mundi status antecellit.

Idem, quem iam ante paulo produxi, Hieronymus, idem, sed alijs atque alijs verbis docet, hanc super re ad illustrem virginem Eustochium scribens, apud quam virginatatem puritatemque virginalem sic deprædicat: *Laudo nuptias, sed quia virgines generant, colliga de spinis rosam, de terra aurum, de concha margaritam.* Quibus è verbis, castitatem nimium quantum extollentibus, facili negotio colligere est, ab illustri hoc doctore gemmis, auro, rosæ virginatatem; conchæ verò, terræ ac spinis matrimonium comparari.

Eandem rem extollens eloquentiæ sancte decus Chrysostomus; eiusdem item est opinionis, & virginatatem si e dilaudat. *Virginitas melior est matrimonio, Et si places, quanto etiam melior sit, addam, quanto scilicet cœlum terra, quanto hominibus Angeli.* Nec verò hyperbolicè hic locutus est, aut rem vltra quàm mereatur exaggerando, sed purâ putâq; veritatem sincerè dixit. hinc proinde colligamus licet, tantum matrimonium terrestris esse, quantum virginitas cœlestis ac diuina; simul & veritatè proverbij illius vulgati, per Virginatatem cœlum, per matrimonium terram incolis repleti.

Suum hic etiam symbolum adferens sanctus Ioannes Damascenus, hanc depromit sententiam: *Cœlibatus vitam imitatur Angelorum; ex quo fit, vt quantum Angelus hominem antecellit, tantum quoque virginitas matrimonio præbet, ac si dicat, quod inter homines & Angelos quoad perfectionè & nobilitatem est discrimen, ipsum inter virginatatem & coniugium poterit reperiri.*

SSff 3

Qua-

Paulus & Iohannes Evangelistæ hanc reuelationem quæ contigit A. Pauli.

Epist. ad Eustochium.

Gen. 6. Lib. 1. C. 16.

1. Tim. 4.

Cyrill. Cat. Iouin. 4.

Coniugium viduitas, virginitas.

ferto, argento, auro æquantur. D. Hier. in Iouinian.

Epist. ad Eustochium.

Lib. de virg. c. 10.

Virginitas cœlum, matrimonium terrâ replet.

Lib. 4. fid. c. 25.

*Epist. ad Eua-
sthe.*
Quapropter omnia hæc virginitatis præ-
conia hac concludam D. Hieronymi senten-
tia: *Non est detrahore nuptijs, cum illis virgi-
nitatis anseretur; glorientur & nupta, cum à
virginibus sine secunda, quasi diceret: Adeo
non est sancto matrimonij vinculo macu-
lam aut probum affricare, aut yllam eidem
iniuriam inferre, dum virginitati illud post-
ponimus; quin imo magnum illius est decus
& ornamentum, proximum post statum il-
lum sanctum & prorsus Angelicum, virgi-
nitatem inquam & castitatem locum occu-
pare.*

Hanc aliasque ob causas credamus oportet
filium Dei, cum in terra inter mortales age-
ret, toties castitatis amplectendæ nuptiarum-
que non ineundarum consilium suggestisse,
Apostolus Paulus deinde eius exponens
consilia; & suam identidem addens senten-
tiam neminè non ad præclarâ hanc virtutem
consecrandam est exhortatus, huius sibi non
imperandæ quidem, sed consulendæ tantum
cœlitus curam datam asserens: *Præceptum
Domini non habeo, consilium autem do.* Hæc
etiam inter consilia Evangelica ipsa connu-
meratur, & sanè è primarijs præcipijsque rei
Christianæ capitibus est, quibus ad perfecti-
onem peruenitur, Vetus quidem Testamen-
tum sub lege Mosæica fecunditate gloria-
batur, matrimoniumque nimiooperè extol-
lebat; at cum noua Iesu Christi lex in mun-
dum venisset, quæ ad omnem perfectionem
gradum sternit, virginitatem, castitatem,
sterilitatemque matrimonio prætulit, quin
etiam singulare eius amplectendæ con-
siliū dedit, nuptiasque eidem posthabu-
it.

Hebr. 3.
Hoc olim Sapiens veluti prædixerat, dum
ait: *Omnia tempus habens: tempus amplexan-
di, & tempus longè fieri ab amplexibus,
conubialibus.* Tempus namque veteris
legis tempus fuit amplexandi licito vsu mu-
lieres, easque sibi matrimonio copulandi; at
Legis Euangelicæ tempore, consilium da-
tum est ab huiusmodi amplexibus longius
secedendi, matrimonialibusque delictijs va-
ledicendi, Hanc expositionem mihi sugges-
sit magnus Augustinus libro de adulterinis
coniugijs: *Eras, inquit, tunc quadam propa-
gandæ necessitas, quæ nunc non est: quoniam*

*tempus amplexandi, sicut scriptum est quod
vitijs tunc fuit: & tempus continendi ab am-
plexibus, quod nunc est.*

Iudæi olim ex legis præscripto, circum-
cisebantur, quo aliquam castrationis speci-
em referebant: at inter Christianos apud
quos ad perfectionem aspiratur, nonnulli
sponte se atque vltro nec castrant, omnibus-
que corpus delictijs spoliant, iuxta illam Re-
demptoris veritatem: *Sunt eunuchi, qui se ca-
strauerunt propter regnum cœlorum;* eunuchi
inquam non natura, sed voluntate propria
castrati, id est, qui quod gaudia cœlestia con-
sequantur, matrimonij sibi spontè vsu in-
terdixerunt.

Dauid rex, sub illa ipsa obscura imper-
fectionum nebula adhuc agens, de coniuga-
torum agens beatitudine, matrumque pari-
entium benedictione & gaudio canit: *Quam
porro felix futurus es, o vir, quotque in ma-
trimonio benedictio onibus cumulaberis! Por-
tua sicut vitis abudans in lateribus domus tue:
filij tui sicut nouella oliuavum in circuitu mè-
sa tua.* Verùm in lege gratiæ longè aliter se
res habet, & verâ fors est, nulla amplius vx-
orum aut filiorum apud eos, qui ad perfecti-
onem adspirant, & consilia sequuntur Euan-
gelica, fit mentio, sed ab omnibus se delictijs
sequestrant.

Velut prælagium ac latum huiusce rei
augurium in canticis dicitur: *Tempus putai-
onis aduenit, vox turturis audita est in terra
nostra.* Ad litteram verum tempus ibi descri-
bitur, quod & aptum est putandis vineis, &
quæ auicularum cantillantium passim vocu-
læ per nemorum auiâ exaudiuntur, ac præ-
fertim turturum. At mysticè & allegoricè
consideremus licet, tempus Iesu Christi fuit
& etiamnum esse tempus castitatis, tem-
pus putandæ vitis, & refecandorum palmi-
tum. Turturis, quæ castitatis figura est, vox
in terra Ecclesiæ nostræ tunc audita
est.

Porro, antequam Redemptor cœlo adue-
nisset, matrimonij vox passim in ore audi-
ebatur; at, postquam ille cœlo descendit, ca-
stitatis, continentiæ, ac virginitatis auditi
harmonia cœpta est. Turturis autem, id est,
virginalis puritatis vox est hæc ipsa, quæ in
prima ad Corinthios epistola clamati Solu-
tus

Virginitas
circumceli
onis species
Matth. 19.

Psal. 127.

Cant. 2.

Tempus Chri-
sti tempus
est castita-
tis.

1. Cor. 7. *tus ab uxore, noli querere uxorem. qui enim matrimonio iungit virginem suam bene facit; & qui non iungit, melius facit; in eo namq; Euangelij perfectio consistit.*

Gen. 1. *Mox ut creaturæ primigeniæ in mundum recens conditum inductæ sunt, dictum illis à Deo: Crescite & multiplicamini, & replete terram. Tum quidem Adamo imperante, hominibus terram repleri, & viros vxoribus iungi necesse erat, vt sic prolem progignerent, sed sub Christi lesu imperio, & hodierna die, virginibus coelestes habitationes repleri necesse est. Quò alludens sanctus Hieronymus, aduersus Iouinianum, dum virginiam paronymum agit ac propugnatorum, sic scribit: *Nuptæ terram replent, virginis paradisum.* Quod perispectum habens Apostolus Gentium, viris consuluit, mulieribus non commiseri, & castitatem colere, Bonum est, inquit, homini mulierem non tangere, neu matrimonij iugum subire. S. Cyprianus Apostolo suffragatur & scribit: *Prima creatoris sententia, crescere & generare præcepit, secunda continentiam suaserit.* quasi diceret, prima Dei voce institutum esse connubium, & secunda consultam ac suaseram continentiam.*

1. Cor. 7. *Certissimum ergò & exploratissimum est, virginatatem coniugio ac matrimonio præstare; quin etiam naturam ipsam superare: vt pote quæ virtus est nihil humanum aut vulgare continens, sed vires omnes naturales excedens. Quod, vt & reliqua, facile comprobabo, & probatissimis testimonijs certum faciam, S. Hieronymum imprimis huic sententiæ confirmandæ testem aduocabo: hanc enim ipse palam docet, & virgini Romanæ præseribit: *In carne, inquit, præter carnem viuere, magis angelicum est, quam humanum,* perinde ac si diceret: Scias ac tibi persuadeas velim, filia, virginatatem seruare illibatam, arduum quid esse ac perdifficile: in corpore quidem fragili habitare, carnem rebellem ac res actariam spiritui circumgestare, carnem inquam vnâ cum passionibus enatam, & rationi semper contrariam atque aduersantem; sed eius aculeos effrenesque impetus non per sentiscere tentantibus veneris resistere, omnemque à se voluptatem abdicare, res est humanas vires ac*

robur exsuperans, atque ad Angelorum dignitatem & apathiam quàm proximè accedit.

Hæc quidem rationi consentanea sunt, & cum Philosophia Ethica optimè conuenientia. Si enim pro comperto & explorato habetur, vt & ipse habeo, & in moralibus docuit Aristoteles, virtutem circa difficulta & ardua quæque versari, haud dubiè virginitas virtutum omnium futura est maxima, ac præ reliquis primas feret, cum difficillimum omnium pro scopo & obiecto habeat. Quod ipsum communi omnium veterum Patrum & Anachoretarum consensu iudicioque verissimum esse comprobatur: qui quadam in collatione congregati maius esse vnanimi suffragio censuerunt miraculum, propriæ carnis posse aculeum, quem Paulus Angelum vocat Satanæ aut tollere, aut retundere, ac fomitem illum concupiscentiæ in proprio inardescens corpore exstinguere & obruere, quàm alicuius corporibus cacodæmones pellere.

Quapropter mea sententia ille non errauerit, qui virginatatem magis in hominibus admirabilem, maiorisque esse pretij quàm in Angelis, dixerit. Longè namque pluris facere & admirari magis solemus ea, quæ humano artificio & industria naturam quæ proximè imitatur, quàm quæ re ipsa & naturaliter talia sūt, & genuina. Exepli loco esto, Vnæ illæ & botri, quos Zeuxis pictor in tabula coloribus tam scitè & eleganter imitando ad naturæ ludibrium expressit, vt aues & muscæ deluse ad eos veluti ad naturales & genuinos vndique aduolarent & rostro confingerent, millies pluris habiti sunt, quàm hæctenus omnes naturales, quin & rosa, aut alius quislibet flos acu pictus aut opere phrygionico elaboratus, ob artem elegantiam: que suspici magis consuevit, quàm qui in hortis aut agris natura matre è terra prodeunt; naturam scilicet eiusque opera hominum superante artificio atque industria.

Angelos igitur castos esse, & omnis immunditiæ expertes quis miretur? vt pote cum talis illorum sit natura & hoc in statu creati sint, ac proinde, si dicere fas est, mirum haud

2. Ethic. *Virtus circa difficulta versatur.*

Virginitas in hominibus admirabilior, quàm Angelis.

Pictura Zeuxidis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

haud est; at in hominibus artificio quodam & summo conatu ac labore virginitatem patrem etiam Angelicæ haberi, summam meretur admirationem, & permagni ducendum est. Nouum namque haud est, minimeque mirandum, pomum poma, cerasum cerasa, ac vineam vvas proferre; sed de vepribus racemos, de sicomoris mala punica, de cupressu ficus enasci, nemini non admirationem mouet. Moraliter hæc capimus, & homines viticas & carduos; at Angelos arbores frugiferas esse imaginemur; viso tamen, homines non alios proferre fructus, quam ferunt Angeli, & creaturas illas terrestres & infimas ad spirituum illorum celestium puritatem pertingere nouum est, inauditum, ac non nisi miraculum.

S. Bernard. loquens; & virginitatis partes agens, illam si quando in homine reperitur, merito pluris, quam dum in Angelo commoratur, æstimandam docet. Verba eius hæc sunt: *Differunt quidem inter se virgo & Angelus; sed felicitate, non virtute: nam et si huius castitas felicior, illius tamen sortior esse cognoscitur.*

Ser. 3. de annunt. Apertius hoc & elegantius Petrus Rauenas: *Virginitas hoc obsecinet viribus, quod habet Angelus ex natura. Angelus & virgo diuinum agunt officium, non humanum. Angelicam gloriam acquirere, maius est quam habere.* Idipsum exaggerans Gregorius Nazanzenus, longè altiora & digniora profert: *An non Orat. in prorsens Euang.* plane angelicum est, eam qua carni viuenti alligata sit, non secundum carnem viuere; sed natura ipsa excellentiorem esse: Hanc forsitan ob causam, qui allegorij delectantur, & eas passim conlectantur, virginitatem, ob altitudinem & excellentiam suam, monti Segor assimilarunt, ad quem ut concederet, Lotho Sodomis agenti consuluit Angelus: *In monte saluum te fac.* Ut enim alios taceam Patres & interpretes, sanctus Gregorius Pontifex hoc ipsum accipit modo: sic autem loquitur: *Sodomam fugere est illicita carnis incendia declinare; alitudo verò montium est munditia continentium.* Videtisne quomodo sanctus hic doctor, ingentis & eximie ut huius virtutis magnitudinem, & eius supra connubium quia imò naturam eminentiam declararet, altissimo cuidam monti ipsam comparat.

Gen. 19. Virginitas monti assimilatur. **3. p. Past. ad mon. 28.**

Nouum verò vobis aut peregrinum non videatur, Auditores, si virginitatem naturæ supereminere, humana omnia transcendere, & ordinarias omnes dixerit potentias exsuperare; nolite inquam mirari, si audacter & vno velut verbo dicam, de supernaturalium illam rerum conditione ac genere esse. Testes enim ac vades opinionis huius plebrosque Patrum afferre queam. D. Isidorum in primis, qui libro de summo bono hæc in eius laudem habet: *Virginitas admonita tantum est, non iussa; sed idè tantum admonita, quia minus excelsa.* Perinde ac si diceret: Deus non minus bonus quam sapiens, præcepto aliquo virginitatem omnibus iniungere noluit, aut ad eam passim vniuersos lege lata obligare imperasset, si quidem & compulset ad seruandum id, quod communem naturæ ordinem transcendit, Eò quod castitas humana omnia exsuperet, non nisi ingentes & generosos exigat animos & constantiam plurquam angelicam. Hinc ipse naturæ auctor & legis ad eius obseruantiam neminem lege lata aut mandato repugnautem compellit, sed consulto dumtaxat, & suadet, & vnumquemque eodem, si modo vltionè lubuerit, inuitat. Sic autem de illa Redep'or loquitur: *Qui potest capere, capiat: res arbitrarie & voluntaria est, neminem ad eandem volo compellere.*

Horum verborum sensura indagans Theodoretus, quid dicturus sit ignorat, quò se vertat, nescit, hoc dumtaxat proferens: *Inlelexit, inquit, Deus, virginitatem esse supra naturam, hinc nullum ad eandem obstringere voluit, aut iusso aliquo obligare.* Plura S. Ambrosius, & mirabilia proloquitur: *Quis humano eam possit ingenio comprehendere, quam nec natura suis inclusit legibus? aut quis vobis virginitatis completi, quod supra usum naturæ sit?*

An non igitur hæc veritas satis superque stabilita est: aliene habere testimonia vultus plurane illius confirmandæ ergo depromenda sunt: sunt utiq; Ecce Cyrill. Hierosolymitanus, suo quoque calculo rē adstruet. Nō ignoramus, inquit castitatis gloriam: *angelicæ enim est corona, & supra hominem perfectio.* Euidens sanè hoc testimonium est, quo vix dari vili queat illustrius. Ioan. Damascenus etiam

etiam subscribere gestiens, suum his verbis declarat: *Virginitas Angelorum munus est ac peculiare omnis incorporea natura nota, q. d. Qui seruire ac colere castitatem voluerit, incorporeus is sit oportet, & humanam naturam transferat in angelicam.*

Vnum adhuc producam Ambrosium, qui huic testium coaceruationi coronidem imponet, sic scribens: *Supergreditur virginitas conditionem naturam humanam, per quam homines Angelis assimilantur, maior tamen est virtus hominum, quam Angelorum: Angeli enim sine carne viuunt, virgines vero in carne triumphant. Quae eius verba velut omnium pulcherrima & praestantissima studio in postremum locum conieci.*

Audisti, Auditores Catholici, me, idque de SS. Patrum potissimum verbis, dicentem, virginitatem nuptiis & matrimonio longo intervallo praecellere, quin omnes naturae vires nimium quantum excedere; iam probandum restat, illam, quoniam & eximia est & praestabilis, propterea etiam in caelo corona excellentiori atque illustri gloria post hanc vitam donari. Sequar haec in re magni Hieronymi sententiam dicentis: *Propterea maiori premio coronatur, quia praeceptum Domini non habet, & ultra imperata se extendit.*

Latius se dilatat & rem explicat libro 1. contra Iouinianum, *Ideo plus, inquit, amat Virgines Christus, quia sponte tribuunt quod sibi non fuerat imperatum, maioriq; gratia est officium, quod non debent, quam reddere quod exigant.* Adeo vt ex D. Hieronymi sententia, cucumq; virginitatem intactam ilibatamque custodire contigit, de ipso illud Psalmographi merito dici queat: *In mandatis eius voluit nimis.* Virginalem namque florem integrum & intemeratum seruans, longè plura praestat, quam facere iubetur, ac diuina mandata & iussa transcendit.

Et sane adeo eximia & nobilis virtus est castitas, vt non modo aeterna gloria, ceteris sanctis communis illi attribuat, sed & peculiaris quaedam & singularis eam beatitudo, in caelesti habitaculo maneat. Aureola inquam illi debetur similis illi, qua Doctores Ecclesiae ac generosi Christi pugiles & Martyres post hanc vitam donabuntur. Hu-

Supplement. Bessai

ius rei figura est mensa illa aurea, pauca *Exod. 25.* propositionis, quam limbi instar corona interrastralis, deinde & alia minor, quae peculiarem hanc aureolam denotat, circumambiebat. Rem & figuram explico Notum esse vobis existimo, Redemptorem Iesum, olim apud Apostolos de caelestis gloria agentem dixisse, abire se parare illis regnum, *vt edatis & bibatis super mensam meam in regno meo.* Rectè quidem; in caelo namque beatis omnibus parata & instructa est mensa, qua sanctorum omnium deliciae ac gaudia representantur; mensam hanc cingit corona & limbus, id est, merces omnibus praedestinatis debita. Hoc namque eam nomine donauit Apostolus, dicens: *ideo reposita est mihi corona iustitiae.* Coronam hanc maiorem alia minor coronula & aureola circumcurrit: haec potè aliud non est, quam particularis quaedam gloria, solis merito Martyribus, Doctoribus & Virgibus, nulli vero alteri, debita aut referuata.

Apostolis apud Matthaeum Redemptori dicentibus: *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis illic respōdit rogatus: Omnis qui reliquerit domum, aut fratres aut sorores, aut Patrem, aut Matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam aeternam possidebit.* Et sane arduum quid est ac difficile, Patrem, Matrem, facultates, possessiones, consanguineos, & proximos propter nomen Christi relinquere; hoc ipsum tamè vulgo fit & communiter idque ratione uxoris. In Genesis namq; initio legitur: *Propter hoc relinquet homo Patrem & Matrem suam, & adhæret uxori suae.* Sed uxorem, quae vnam tantum tecum constituit carnem, & filios, qui tu ipsius pars sunt, deserere; verè quid magnum est, centuplum meretur, & aeterna praereliquis rebus omnibus mercede donari dignissimum est.

Isaias Propheta manifestò indicauit, qualis quantaque a Deo merces Eunuchis Evangelicis, id est, virginitatem in Ecclesia Christiana colentibus promissa sit; dum ait: *Et non dicat Eunuchus; Ecce ego lignum aridum, Magna quia haec dicit Dominus Eunuchis. Qui custodierint sabbata mea, id est, à sollicitudinibus & curis carnis liberi, & elegerint quae ego vo-*

T r r r

lms

Lib. de vir-
gin. 6.24.

lui & tenuerint fœdus meum; dabo eis in do-
mo mea, & in muris eius locum, & nomen
melius à filiis & filiabus, nomen sempiternum dabo eis quod non peribit. Do-
ctissimus iuxta ac sanctissimus Augustinus, locum hunc tangens, & amplissimam mercedem hanc demiratus, de virginibus ipsam exposuit, de Eunuchis inquam illis Euangelicis, qui seipso propter regnum cœlorum castrauerunt.

Apoc. 14.

Plenam & exactam egregij huius promissi adimpletionem habere vultis? anne videre nomen, locum, gradum & gloriam, quam in cœlesti domicilio præ reliquis accepturi sunt, qui virginitatem integram inuolatamque conseruauerunt? Legite quæ in Apocalypsi sua scribit Ioannes: *Ecce Agnus stabat supra montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor milia, habentes nomen eius, & nomen Patris eius scriptum in frontibus suis.* Virgines autem hic designat, atque eos in cœlo, cuius mons Sion figura exstitit, nomen Dei Patris, ac filij eius Iesu Christi frontibus suis inscriptum gestare; vt euidenter & palam appareat, illos semper pudicos ac verecundos fuisse, (eò quod in fronte pudor sibi sedes) atque omnem puritatem ac pudicitiam suam Deo & Iesu Christo dedicasse, eamque integram & sinceram illi toto vitæ tempore religiose custodisse.

Virgines
nomē Ag-
ni in cœlo
frontibus
vultu scriptum
præferre, & circumscilicet
solis virginibus singulari quadam prærogatiua
reſeruatū esse. Dicitur exinde, quod
Canticum sint nouum & carmen inauditum
decantatur, quod nemo præter ipsos canta-
re poterat.

Cur Ioan-
nes Virgi-
nes in mō-
te conspex-
erit.

Pro comperto est, quin & sacra Littera nobis fidem faciunt, Sanctos omnes cœlica perfruentes gloria, diuinitatis signum ac notam frontibus prælaturos; sed sacrum ac sanctum Dei & Agni immaculati nomen vultu scriptum præferre, & circumscilicet solis virginibus singulari quadam prærogatiua reſeruatū esse. Dicitur exinde, quod Canticum sint nouum & carmen inauditum decantatur, quod nemo præter ipsos cantare poterat.

Visionem hanc penitus inuestigans, ac scire auidus, cur Sancti illi puri, ilibatiq; virginitatis cultores coram Agno in monte potius, quam ad illius radicem aut cæpi alicuius planitie, Ioanni videantur, duplicem hæc rationem inuenio. Prima è virginitatis dignitate & excellentia petita est. Cum enim

virgines summum quendam locum occupent, & alto quodam in Ecclesia constituti sint gradu, non sine causa, nec absurde in montis Sionis conspiciuntur vertice coram Agno stantes. Huic expositioni subscribit etiam Magnus Gregorius libros Regum exponens: *Ecce, inquit, in sublimi virgines esse dicuntur, quia quod naturam humanam supergreditur, in altissimo virtutum culmine situm est, vnde & virgo ille dilectus Iesu locum virginum insinuans ait: Vidi supra montem Sion Agnum stantem, & cum eo centum quadraginta quatuor milia. Hi sunt, qui cum mulieribus non sunt coinquinati, virgines enim sunt.* Mox verò dem Doctor subnectit: *in monte quidem esse cum Agno dicuntur, quia per meritum incorruptionis, quæ à terrenis & carnalibus delectationibus se diuidunt, in sempiterna Redemptoris gloria sublimantur; & à mundanis voluptatibus se sequentes, ad cœlestes dignitates simul extolluntur.*

Et sanè ita se res habet: nihil quippe in mundo virginitate est altius, quod aduersus hanc virginitatem oppugnantes de eaq; dubitantes egregie tuctur Gregorius Nazianzenus cognomento Theologus. Sic enim in illa Matthæi verba: *Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est.* Paraphrasticè scribit, *Videte, inquit, sublimitatem incomprehensibilem ferè inuenietis; quomodo enim non melius carne est, non generare carnem id quod à carne genitum est: quomodo non angelicum, carni alligatum non secundum carnem viuere, sed natura esse sublimiorem?*

In huius rei figuram video Salomonem in templi sui fabrica, ante vestibulum eiusdem duas ingentes collocare columnas areas, quibus capitella in summitate liliorum instar imposuit. Sic namque in Regum libro tercio legere est: *Fecit duas columnas areas, decem & octo cubitorum altitudinis & paulo post: Capitella autem quæ erant super capita columnarum, quasi opere lilij fabricata erant.* Quid sibi volunt lilia ad o sublimè elata? cur in summitate harum columnarum potius, quam medio aut imò eadem erecta? mysterium notabile est. Vt se licet hinc discamus, castitatem (cuius liliū est imago)

Lib. 5. m. li.
2. Reg. 14.

Nihil in
mundo vir-
ginitate
altius.
Supra. 19.
Matth.

3. Reg. 7.
Figura.

altitudine, dignitate, excellentia, quidquid in mundo est, superare. Sic porro columnarum harum proprietatem exponit D. Ambrosius.

Altera cur Ioannes virgines in monte conspexerit ratio è virginitatis difficultate elicitur. quæ profectò tanta est, vt quicumque ad eandem aspirat, & eam colere desiderat, sibi persuadeat necesse sit, montem se quemdam accliuem, difficilem, lubricum, molestum rependo ascendere, cuius ea quidem sit altitudo, & ascensus adeò laboriosus & arduus, vt neminem ad eandem seruandam ipse obligare Redemptor, aut iusso cogere voluerit, sed dumtaxat consulendo suadendoque dixerit: *Qui potest capere capiat.* quasi diceret; Ascendat eò qui voluerit; ardua quidem via est & ascensus molestissimus, at neminem eò cogo: hoc ab vna voluntate dependet, & in illo hominis virtus, animus, & generositas euidenter agnosce-
tur.

Egregiè hoc diuineque pertractat D. Hieronymus, eundem semper vellicans Iouini-
anum: *Noli timere, ne omnes virgines fiant. Difficilis res est virginitas, & idèò rara quin difficilis. Multi vocari, pauci electi. Si omnes virgines esse possent, nunquam Dominus diceret: Qui potest capere capiat, & Apostolus in suadendo non trepidaret, De virginibus præceptum Domini non habeo.* Verùm æquo diu-
tius hoc in studio moror, atque in virginitatis in genere præconijs proferendis nimius videor, iam illam singillatim in decore sanctæ Catharinæ Virginis, omnium & pulcherri-
mæ, & sanctissimæ, & maximè admirabilis, vultu emicantem conspiciamus.

Erat quidem Catharina, carissimè, secun-
dum carnem nobilis, sed spiritu ac mente longè nobilior: nobilis inquam & illustri-
prolaxiæ: eò quòd regio descenderet sangui-
ne, & Regis terreni esset filia; at nobilissima
existit, quòd Regis Regum, cœli terræque
monarchæ esset sponsa. Erat formosa & facie
decora, sed quoad animam longè venustior.
Erat denique naturalis Philosophiæ ac terre-
næ peritissima, sed in cœlesti ac diuina Theo-
logia versatior, quia omnibus naturæ do-
nis, quæ in illam contulerat Deus, sin-

gulari sapientia ac modestia vti no-
uit.

Non sic autem vitam instituunt filij ac fi-
liæ sæculi huius, sed longè secus agunt; vt dana Dei
plurimum enim non modò gratis cœlesti-
gratis abutuntur: sed (quod
longè deterius ac magis deplorandum) hæc
ipsa ad benefactorem suum exacerbandum,
& vitijs indulgendum conuertunt; quam
Dominus apud Oream indignitatem ingra-
titudinemque deplorans sic loquitur: *Dedi ei
frumentum, & vinum, & oleum, & argentum* Mûdus di-
multiplicauit ei, & aurum que fecerunt Baal. uinas gra-
Prò scelestè atque infelix homo! qui ex om-
nibus, quæ in re larga Deus effudit manu, catum
idolum tibi ac numen quoddam fabricas, conuertit,
iusque te cultorem constituis: hoc quippè a-
pud Prophetam hunc exoptulat Deus, hoc
iustæ eius querimoniæ insinuant; quasi di-
cere velit: Ecce, quanta populi mei sit nequi-
tia, & quam detestabilis ingratitude, qui ac-
ceptis à munifica mea manu tot tantisque
muneribus, ijs velut armis ad me est oppu-
gnandum vsus, & è diuitijs, quas in ipsum ef-
fudi, idola conflauit, quibus mihi contume-
liam iniuramque irrogaret.

Sapientior longè existit Catharina no-
stra. Nam adeò non sanguinis ac generis no-
bilitate, venustate, doctrina, alijsque dotibus,
quas à Deo datore acceperat, est abusa, vt è
contra, vt filia sapiens & ad virtutem ac ti-
morem Dei effortata, omnes & singulas
semper ad eiusdem obsequium, & ad dæmoni-
mundoque bellum inferendum impenderit.
Hoc scilicet pijs solenne est, hæc filiorum Dei
consuetudo, hoc omnibus qui diuinis donis
& beneficijs cœlestibus grauatos & adobru-
tos se nôruat faciendum incumbit. Sic vi-
uant oportet, qui turpe ingratitude effu-
gere dedecus, & beneficiorum agnoscentes, è
contra dici volunt. Non peccauit hoc inge-
nere vniquam illustris nostra virgo, num-
quam se ingratham præbuit, donisque diuinis
ac cœlestibus nunquam perperam legitur v-
sa. Fuit ergo sanctarum virginum ornatum,
virtutum schola, pulchritudinis decus, scien-
tiarum omnigenarum miraculum, sapienti-
um puellarum speculum, & nobilitatis ho-
nor.

S. Cathari-
na omnes
gratias su-
as ad Dei
cultum
conuertit.

S. Cathari-
næ laudes.

Virginitas Quam verò admirabile ac diuinum est, in primiti- regis terreni filiam, adeò castam, sanctam, ua Ecclesia doctam, prudentem, De que obsequio tan- cõmunif- ropere ded tam intueri. Hæc porro honestas, sima. inter ac sanctimonia adeò in primigeniæ Ecclesiæ nobiles. exordijs communes erant, etiam inter gene- re illustres ac magnates, vt ad Philippenses scribat Apostolus: *Salutant vos omnes sancti, maximè autem qui de domo Cesaris sunt.* O beata sacula, ô tempora exoptanda, quibus palatini & purpurati, & aulici Cesaris, vitæ sanctimonia excellebant! Quales ergò fuisse oportet eos, qui cœnobiorum claustris arctabantur, qui in inculca & soliuaga age- bant solitudine, ab omni humano consortio alienissimi, si qui apud Reges & Cæsares agebant, qui aulam frequentabant, qui in mû- do debebant, ad tam excellentem sanctitatis gradum vitæque honestatem peruene- runt.

Philip. 4.

Pulchritu- Admirationem & stuporem mihi hunc dinem sem- iniicit sancta nostra Catharina, cum ipsam per stipant adeò doctam in regia, ita piam ac Dei timen- superbia & tem inter puellas aulicas, adeò humilem & vanitas. minimè insolentem in tanta vultus venusta- te contemplet. Soleat quippè reginæ aut a- liæ illustri sanguine prognatæ, quin etiam plebeicæ ac triuales, accepta cœlitus pulchri- tudine superbiæ, inflari, ac magnum quid de se hoc nomine sentire. Fastus namque in- diuisus venustatis est comes, & naturalis hæc dos vt plurimum præsumptionem, vanita- tem & nescio quam superbiæ secum trahit. Peruidit id ipsum olim & Poeta dicens:

Quid. in Fastis.

Fastus inest pulchris, sequiturq; superbia formam.

Proverbi- vlt.

Verùm hanc sapiens gloriationem à fide- libus amouens, docet pulchritudinem non nisi meram esse vanitatem, & solam matronam, quæ Deum timet, virtutemque colit, laudem mereri, *Vana est, inquit, pulchritudo; mulier autem timens Deum ipsa laudabitur.* Quanto- pere igitur sancta Catharina laudari mere- tur!

Psal. 29.

Psalmo 29. scriptum est: *Domine in voluntate tua præstitisti decoro meo virtutem.* Sensus est: Tuum, Domine, beneplacitum est, & simplici tua, pura, & bona voluntate,

non verò meritis meis aut alias ob rationes fieri dicam, vt, sicut pulchritudine excelle- bam, non minùs etiam virtute præstarem. Certissimum porro est, omnem quidem ani- mam deuotâ hisce vti verbis posse, ac Deum his similibus compellare; Catharinam ve- rò nostram propriissimè & ratione quadam singulari, eadem posse repetere credendum est. Quod vt melius intelligatis, sciendum est, Deum illustre illam venustatem infinitis quibusdam virtutibus condecorasse, quæ & in eadem luxere, & eam in omnibus prorsus admirabilem reddiderunt.

Prima in illam collata virtus, fuit munda- ni honoris & gloriæ contemptus, et si genere inclita foret, & nobilitate excellens. Longe secus ac mundus hodie agere solet: nobilis enim terreni gloriæ, resque temporales permagni faciunt. Atque hoc nomine etiam olim tantopere sese efferebant apud Io- annem veteres illi Abramidæ, dicentes: *Se- men abrahe sumus, genus inclitum.* Magna ergò hac in virgine & eximia fuit virtus, ip- sam Costi regis filiam, aulæ honoribus, a- micarum fami iaritatibus, voluptatibus, di- uitijs & quàm sperare poterat promotioni valedixisse.

Magna quoque Davidis regis simili in occasione virtus fuit, qui quo expeditius ac liberius coram arca Domini saltaret, re- gij se vestibus spoltauit, ac ludibrio se, maiestate neglecta, omniumque risui ex- posuit. Tales sunt oportet omnes, qui ad per- fectionem aspirant, vt nimirum honoribus, pompis, & magnificentiæ terrenæ renunti- ent, vt cõliberius meliusq; dispositè coram Domino exultent, & præ gaudio in Pœni- tentiæ suæ exercitijs gessant. Non tamen ignoro, quemadmodum ea tempestate non defuit Michol, Dauidi insultans dicensque: *Quàm gloriosus fuit hodie Rex Israel, disco- periens se ante ancillas seruorum suorum, nudatus est, quasi si nudaretur vnus de scurris.* Sic & hodie quàm plurimos futuros, cum a- micos & cõsanguineos, tũ cõsinophilos qui publicè explo dant eos, qui honores, opes ac gloriæ mundanam pedibus proterunt. Sed sicut tum quidem Dauid viriliter respondit insultantibus: *Vinit Dominus, quia iudam ante Dominum, qui elegit* *en, &*

me, & ludam, & vilior sum, plusquam factus sum, & ero humilis in oculis meis: sic nos eadem animi constantia ac generositate illis mundanis, obtrektoribus resistamus oportet, illis inquam sanctorum conceptuum exprobratoribus, & bonorum operum tentatoribus. Sic inquam fidelissimos seruos Iesu Christi, & indefatigabiles virtutum sectatores nos esse necesse est.

Considerent ergo Reges ac Principes ac nobiles, quod olim sancta atque illustris haec Virgo, omnem mundi huius gloriam summe breuem esse, infinite fragilem, insensibiliter volatilem, ac durationis omnis expertem. Horum occasione S. Augustinus libris de Ciuitate Dei, de Romanorum olim Imperij magnitudine tantoperè gloriantium agens gloria, omnem hanc maiestatem ait Chrytallo pellucido, diaphanoque, sed in se & natura p. fragili, haud dissimilem fuisse. Næ enim pomposa, splendida, ac magnifica hæc dominatio, exterius quidem magnam splendorem & admirabilem gloriam ostentabat; sed simul ingentem fragilitatem præferebat, uti suo post tempore patuit, cum eius finis, interitus, cineres, ac ruina apparuit.

Idem ipse Augustinus iisdem in libris obseruat, Reges omnes, qui Romano præfere regno, natiuitate imperij gubernacula moderati sunt, non nisi numero septem, miserabili omnes morte vno excepto Numæ, extinctos fuisse; hic enim pacificè regnum administravit, latis legibus stabilivit, nec tam calamitosum nactus est fatum. Nobiles ergo ac Reges hæc sibi proponant, & ad mundi gloriam contemnendam vilia imperij natiuitatis suæ exordia, v. tæ fragilitatem, mortis futuræ horrore, extincti corporis cineres, & in funere effusa idas lacrymas ob oculos habeant. Sed ad rectam materiam redeo.

Secunda, quam S. Catharina à Deo suscepit virtutem, fuit eximia quædam mentis & corporis puritas, animi & membrorum honestas: quæ duo vno in homine simul quam rarissimè occurrunt. Interior verò plurius sit quam exterior, iuxta Plalmographi sententiam, qui regis filiam dilaudans, eam illam p. osissimum nomine celebrat, quod in-

teriorum pulchra ac decora esset, ac primaria eiusdem gloria in anima resideret: *Omnis gloria, inquit, filia regis ab intus.* non quod exteriorè corporis virginitatem nõ magni ducat; sed quod interior, quæq; communis reddit, longè sit excellentior.

Atque hanc ob causam sponsus in Cantico cum spõlam in omniũ dilaudasset membrorum perfectionibus, tandem exclamat: *Quàm pulchra es amica mea, quàm pulchra es! extarius scilicet, abique eo quod intrinsecus later, & in anima.* Declarans nempe hoc loquendi modo, sufficere sibi quidem verba ad exteriorè virginitatem deprædicandam; sed nulla ad interiorè exponendam apta satis inuenire se posse. Et proinde inferre volebat, puritatem illam internè & in anima commorantem, longè maioris pretij esse & illustriorem eâ, quæ exteriorè apparebat, cum nulla eam verba, nulli sermones humani satis possent exprimere.

Apollolus in prima ad Corinthios duobus hæc ad sanctæ Virginis ornamentum ac perfectionem membra, duplicem inquam puritatem requirit, ac primo loco ponit, interiorè tamen plurius facit: *Mulier inuupta & virgo cogitat, qua Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu.* Et S. Augustinus verba illa Apocalypseos 14. *Virgines enim sunt, & sequuntur agnum quocumque ierit, exponens ait Agnum sequi quocumque ierit, est ipsius virginitatem mentis & corporis imitari.* Et in Plalmum 29. sic scribit: *Quid prodest integra caro mente corrupta: melius est humile coniugium, quàm superba virginitas.*

Tertia, quam præter præcedentes sanctæ huic virgini Deus contulit, virtus fuit profunda quædam humilitas, cum ingenti gratiarum multitudine cõiuucta. Multi acceptis Dei donis superbire solent & insolescere, alium quid de se ipsis sentire ac vanè præsumere. Testis sit primus ille Angelus, qui naturæ suæ perfectiones ac decora, ut pennas suas superbiens pauo demirando considerans, redditus insolentior eò ambitionis & arrogantia deuenit, ut diuinitatem affectaret, seque non nisi meram creaturam esse obliuisceretur. Quocirca hoc Timotheo suo Apollolus consilium dedit, ac piè illum monuit: *Diuitibus huius sæculi præcipe nõ sublimè sapere*

Cantic 4.

1. Cor. 7.

De bono Virgin. Apoc. 14.

In Plal. 29.

Humilitas donata S. Catharine, simul cum gratiarum multitudi- ne.

1. Tim. 6.

de

de

Cathari-
na corporis
animique
pauitatem
habebat.

Gloss. ord. *sapere. Et tamen si eo loco ad litteram de temporalibus agat diuitijs, de spiritualibus tamen id non minus est intelligendum. Nam Glossa ordinaria S. Augustinum citans sic in hæc ipsa verba commentatur: Morbus diuitiarum est superbia; quæ est vermis diuitum. Atque idem Augustinus hoc ipsum confirmans, difficile ait esse, vt qui diues sit non superbiat. Quod & Osee Propheta confirmat: Adimpleti sunt, inquit, & saturati, & eleuauerunt cor suum. Quæ omnia ad diuitias spirituales referri deque iisdem intelligi queunt; nam hæc non minus quam temporales animum inflant, ambitionem excitant, vanitatem fouent & ad superbiam animant.*

S. Catharina multis donata gratis.

Huc numquam vanitatis S. Catharina peruenit, sed semper intra statutos modestiæ & humilitatis limites se continuit. Habuit quidem reuera illustria dona, omnigenisque exornata fuit gratis, quales fortè, si non nemo alius, saltem muliebris sexus nulla à Deo vniquam est consecuta. Anno quippè ætatis duodeuicesimo (rem raram & admirabilem!) ad eod litteris politioribus exculta fuit, & septem liberalium artium ita perita, vt vniuersa Alexandrina schola, aut alia Aegypti Academia parem illi minimè habuerit. Nacta autem, præter hanc doctrinam, erat tam singularem eloquentiam, vt Rege præsentente & inspectante quinquaginta Philosophos Christo Iesu lucrifecerit, illosque ad Euangelium pertraxerit. Præter duas hæc dotes raras, & in sexu ac conditione penitus admirabiles, erat pulchra vt quæ pulcherrima, & intuentes omnes quas natura vultui illius indiderat perfectionibus ac dotibus in stuporem & amorem rapiebat. Possidebat insuper & alias virtutes egregias, easque numero plurimas donaque eximia; non tamen propterea in animum eius vniquam vlla præsumptuosior subijt cogitatio, & cum Psalmista dicere potuit: *Non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei neque ambulauit in magnis, neque in mirabilibus supra se.*

S. Catharina pulchritudo.

Quod ipsa nos natura quàm apertissimè docet. Videmus namque arbores pomiferas ac feraces, quò fructibus magis sunt grauatae ac poma plura progignunt, eò caput & comâ

dimittere profundius, & ramos humo propiores. Harum exemplo animæ sanctæ, quæ cœlestibus donis, perfectionibus, gratis, virtutibus, meritis aliisque diuinis charismatibus, onustiores ac repletiores sunt, eò cor solent deiecere demissius, nihilum suum pendere attentius magisque se humiliare.

Hic autem humilitatis actus incomparabilis scilicet & profundissimus, in gloriosa Deipara matre præ omnibus creaturis maximè eluxit; cum enim illam vt Dei matrem futuram Angelus salutasset, (qua nulla in mundo fingi dignitas maior aut honoratior potest) illa vniuersam omnium conditionem elegit, seque è summa humilitate ancillam dumtaxat vocauit dicens: *Ecco ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum.* Atque sola hac virtute magis quam infinitis alijs quæ in anima ipsius commorabantur virtutibus Deo Opt. Max placuit. Vnde & suo ipsa in Cantico haud diffretur, sua Deum maximè esse humilitate delectatum dicens: *Quia respexit humilitatem ancilla sua.* Quod ipsum S. Hieron. adstruens quadam in epistola scribit, ob vnicam humilitatem, quàm ob reliquas animæ eiusdem virtutes, carnem humanam virgineo in vtero Deum accipere maluisse. In hac illam D. Catharina quàm proximè est æmulata: si quæ vniquam enim in diuitiarum spiritualium abundantia modestiam atque demissionem præ se puella tulit, & virtutum choro cineta humilitatem sectata est, Catharina nostra sanè inter primas existit.

Quod verò maximè in illa admirabile est, & quod vt quartam in ipsa virtutem cœlestis acceptam laudare gestio, insignis est fortitudo, & admirabilis fragili in sexu, aut sexus fragilitate animi constantia, fortitudo inquam primo ad virginis florem conseruandum, ad cuius custodiam insigni quando n & generosa opus est. Quod designasse mihi videtur Salomon, cum ante augusti sui templi vestibulum duas ingentes ex ære columnas erigi iussit, quæ in summitate non nisi lilia sultinebãt quo denotadū est, cū virginitas (cuius lilia cædētia sūt symbolū) perdifficilis sit, grauis, & onerosa, & sub quauires humanæ facili negotio fatiscit, exercis opus esse colum-

Simile,

Deipara matris humilitas.

Luc. 1.

Luc. 2.

3 par. epist. epistol.

S. Catharina fornicatio.

Reg. 7.

Car. 9.

columnis ad eam sustinendam, magnas inquam gratias & auxilia caelestia ad illius conseruationem, ac quod detrimentum patitur, ne labatur, ac ne eius honor violetur requiri. Ceterum duæ columnæ, id est, duplex fortitudo, ad hilia castitatis sustinenda necessaria sunt, gratiæ scilicet caelestis auxilium & generosa & strenua hominis cum submissa à Deo gratia cooperatio.

Secundo, insigne ostendit robur ad carnis impetus, rebelliones, & intestinos ac domesticos conflictus ferendos: eò quòd virginitas quoddam martyrii sit genus, inuicentium tamen, in quo magnis viribus, animo generoso, ac magnanimitate singulari opus est. Sic testatur D. Hieronymus, ad illustrem Demetriadem scribens, & ad virginitatis propugnationem generosè veluti martyrium quoddam subeundam exortans: *Assume, inquit, scutum fidei, lorica m iustitia, galeam salutis, procede ad pralium, habet pudicitia seruata martyrium sum.*

Egregiè hoc & ad viuum exprimitur visione illa Zachariæ Prophetæ ostenfa; qua omnigenos ille conspexit equos, eosque colore inter se discrepantes, hos quidem rufos, illos albos, alios diuersicolores, sequentes omnes equitem equo rufo insidentem. Cuius visionis expositiones varias vt omittam, plerique per equitem illum rufo insidentem equo Iesum Christum designari volunt, passione sua rubricante m, & in humanitate sua velut equo rufo inequitantem perponè sequentes illos equites adumbrari varia Sanctorum genera, Redemptorem Iesum supplicia patientem suis in supplicijs imitari contendentium; per, equos rufos, Martyres; per albos, virgines; per diuersicolores ac varios, reliquos Sanctorum; qui hoc in vitæ cursu diuersis enitère virtutibus & omnigenis meritorum ac perfectionum charismatibus in suo quisque genere clauerunt.

Tertiò, nobilis hæc virgo generosos animos & heroicis, simul & extraordinarium quoddam robur in corporis castigatione, & carnis domelica illius hostis emacratione perfecit; idque Apostoli Pauli exemplo, qui cum verè esset virgo, in carnem

& membra numquam non quam rigidissimè sauebat, illius vt inscenes motus comprimeret, & insolentes impetus insultationesque retunderet. Vnde hoc ipse de se testimonium tulit: *Castigo corpus meum, & illi dominari satagens in seruitutem redigo.* Huius rei figuram fuisse credo, quod vela & cortinæ in Exodo tabernaculum Mosaicum obuelantia diuersorum fuerint colorum, ex hyacintho scilicet, purpura, cocco bis tincto, & bysso retorta, ad denotandum nimirum, virginitatem, quæ caeleste Ecclesiæ est ornamentum, & hyacinthinum quoddam velamen, semper byssum retortam præsentem sibi habere debere, castigationem inquam & macerationem membrorum, qua mentis appetitus & inclinationes, natura sua ad voluptatem vergentes, & eodem hominem inuitantes, aliquatenus retorquentur, & ad caelestes delicias potius ac voluptates diuinas desiderandas conuertuntur.

Dicebat in Canticis amans illa sponsa: *Manus mea stillauerunt myrrham, & digiti mei pleni sunt myrrha probatissima.* quibus illa verbis significabat, non illustria modo opera sua, quorum manus imago sunt; sed & minimas actiuculas, quas digiti adumbrant, perfectissimam quamdam in omnibus mortificationem (cuius myrrha symbolum) spirare. In his porro omnibus palmam tulit Catharina nostra, omnes namque actiones eius, exercitia, & occupationes tam magnæ quàm paruæ illustres æquè atque obscuræ, tam iucundum spirabant odorem, tamque suauiter redolebant, vt eas si quis consideraret, propius & quodam modo olfaceret, non nisi insignem sui contemptum, annihilationem, mortificationem, & profundissimam humilitatem cerneret, ac perentisceret. In quo generosam declarauit animi constantiam, atque ob eandem pro eo, ac sexus ferebat, maiorem meruit admirationem.

Nullam verò admirationem includit, nec nouum est vel insolitum, virum aliquem generosum, fortem ac magnanimum videre, cum natura & conditio sexus eò inclinèt, sed contra naturam esse iudices, ac veluti prodigij speciem, puellam aliquam magnanimam esse primam illam in certamine apparere,

Castitas seruata difficilis.

Egregiè ad Demetriadem.

Zachar. 1.

Ierem. 17.

Cant. 5.

Exodi 26.

Cant. 5.

S. Catharinæ mortificatione.

S. Catharinæ magnanimitas.

apparere, generosos animos præferre, virtutis testimonia dare, & crudelissimis tyrannis ac militibus maximè sanguinolentis insigni quadam constantia intrepidè insultare, puella inquam, cui natura simul & sexus audaciam ac fortitudinem denegarunt, nam sexus hic fragilis est quàm maximè, & omni in re, & periculo etiani minimo pusillaminis, nihil magni aut ardui moliri ausus. Quod denotare haud dubiè Iob Propheta voluit, dum hominum arrogantiam deprefurus, & originalem naturalemque illis fragilitatem ostensurus, ipsorum ex vtero muliebri exitum, velut primam imbecillitatis notam, præ reliquis ob oculos posuit dicens:

Iob. 14.

Homo natus de muliere, br. ut viuens tempore, &c.

Nihilominus sancta Catharina robore quodam eminenti excelluit, ipsumque tum re ipsa patefecit, cum Alexandria in medios idolis immolantium coetus inuolans, ipsos acerri mè coarguit, de Dei sui honore nimium quantum sollicita, atque illius cultum ardentissimè zelata; quibus illud Prophetae repetijt: *Confundantur omnes qui adorant sculpitilia, & qui gloriantur in simulacris suis.* Nec verò Maxentium Regem idololatrarum principem reuerita est: quin ipsum ante alios aggressa, hac illum audacter oratione compellauit: *Omnes. Dij Genium damonia, Dominus autem caelos fecit.*

Psal. 96.

Psal. 95.

Rationes quibus S. Catharina idolorum falsitatem ostendit.

Cum Philosophis verò disceptans eorumque rationes & argumenta dissoluens, ingenij quadam viuacitate & profunditate, quæ etiam doctrina singulari & rara quadam eloquentia, ad oculum illis ostendebat fieri minimè posse, vt idola ac simulacra, hominum concinnata manibus, & conflata industria, vera sint numina; cum Deus optimus maximus, rerum omnium prima & vniuersalis sit causa; ac proinde planè impossibile esse, vt is ipse ab alio quoquam progignatur, formetur, ac producat, exordium aliquod habiturus. Et tamen in SS. Trinitate Filius à Patre procedat ac descendat, non id tamen per modum effectus fieri, & quasi ab illo causaretur, sed velut gignetur: sic etiam Spiritum sanctum à Patre simul & Filio, veluti spiratum, procedere. At-

que inde sequi, Patri filium æternitate parem esse, & ambobus Spiritum sanctum, quod insigni quadam ratione illos edocebat.

Deinde oculum illos, & cogitationes altius attollere iubens, à rebus naturalibus & quæ quotidie ad oculum & visu ipso cernimus, argumenta depromebat. Solem enim, lunam, & astra diei simul & noctis faculas & illustria connexorum illorum hyanthinorum ornamenta ostendens, atque inde ad elementa descendens, & omnia totius vniuersi membra seriatim deducens, euidenter hinc argumento elcito, non nisi vnum esse DEVM, primum horum omnium auctorem ac motorem, credendum stabiliendumque in orbe asserbat. Neque enim ab homine posse illa produci, etiam maximo, scientissimo ac potentissimo; tum ob immensam ab hac terra superficiè, in qua degimus, distantiam. quo enim modo quis artifex mortalis tam altum ascendat, & in firmamentum penetrat ad stellas eidem eo quo sunt ordine ac magnitudine inferendas; tum verò ob perfectionem operis & elegantiam: qui enim quis fieri credat, vt homo; (qui non nisi ægrè & cum labore candelulam ad horæ vix quadrantem arsuram accendere potest) solem, facem illam orbis semper ardentem, & hætenus à tot annorum millibus ab orbe condito, inconsumpto lumine & flamma collucentem, eondiderit, adinuenerit, & quoque suo inscruentum denique ob coniuuam ipsorum stabilitatem, constantiam, durationem, & inconsumibilem in esse suo perseverantiam? quomodo enim homo mortalis, qui ex se adeo fragilis, fugax & ymbra instare euanesceus, non nisi triduo, vt prouerbialiter loquar, viuens, & qui non nisi rarissimè ac summa cum molestia ad sæculum vnum vitam extendere potest; qui denique inconstans est ac durare nequit; tantum dederit temporis ac durationis omnibus in rerum natura, iam à quinque annorum millibus, rebus existentibus, vt in totius vniuersi serie atque ordine colligere est?

Tertiò, Philosophicum etiam telum in eos detorsit, hoc librans argumentum: Fieri

omni-

omnino nequit effectum aliquem causâ suâ esse priorem, ipsamque præcedere: in scholis quippe vestris velut certissimum traditis (vbi & reuera verissimum est) causam effectui priorem esse, effectum verò causâ posteriorem. Pro explorato autem est, quæ vos adoratis numina, cum tempore cœpisse, in tempore etiam vixisse, vnâ cum tempore elapso euanuisse, vtpote qui non secus ac vos mortales fuerunt; cœlum verò, & quidquid illorum ambitu & conuexo comprehenditur, iam inde à mundi incunabulis productū est: fieri ergo nequit hoc ipsum ab homine aut vlla quapiam creatura conditum esse; causâ alioquin effectui foret posterior, & effectus causâ prior, nobilior, veterior, eamque antecedens.

Quartò, denique hoc argumentum ad hominem efformauit, ipsosque Philosophos hoc ipso petijt, dicens: Numina vestra, cum numero sint plurima & quantitate distincta, vt Iupiter, Mars, Mercurius, Iuno, Venus, &c. distinctas etiam & plures habent voluntates, ac proinde inter se dissentaneas, discrepantes, nec vniformes: hinc quod vni placet, alii displicet. quæ cum ita sint, quo modo sub differentium inter sese & variorum in voluntate capitum directione ac regimine mundi subsistet machina? quo modo cœli æquali motu ferentur, & Planetarum cursus æquabiles erunt, atque orbis omnes ad numerum certoque ordine ac mensura dirigentur? Hoc vt fiat, absurdum est, ficta hæc sunt numina, inanis diuinitas, quin potius blasphemiarum horrendæ & intolerabiles.

Quapropter, ô viri magni, & docti Philosophiarum cultores ac mystæ, qui his in erroribus iacetis, qui falsitatem hanc acriter propugnatis, qui huiusmodi in ignorantia caligine versamini, qui veritatis in scopum nondum collineastis: tam tandem, obsecro, velum ab oculis tollite, corda oculoque recludite, & videte nonnisi vnum esse Deum, rerum omnium conditorem, cui soli omnis honos, & gloria debetur, vnum inquam essentia & natura, sed personarum trinum. Hi ergo Philosophi, totius Aegypti stus & decus, & velut regni oracula, cum veritatis violentiæ resistere amplius non possent, & ad respondendum virginis hæc argumentis verba non suppetent, genu flexo, & Virgini honorem exhibuerunt.

Bess. de Sanctis.

bentes, IESVM CHRISIVM adorarunt, eiusque Euangelio colla submiserunt Rex igitur ira concitus, & horum Philosophorum conuersione, simul & illata idolis omnibus contumelia irritatus, sanctam hanc viraginem in carcerem abripi iubet, acerbissimisque eam supplicijs & morti tandem addicit, quæ illi sententia immarcessibilem gloriosissimi martyrij coronam comparauit.

Occurrentem rei huius occasione, quoad martyrium, quæstionem hic soluam necesse est. Difficultas igitur est, cur, cum ex legum præscripto, & legislatorum decretis, a testimonio dicundo pueri & senæ arceantur, nec vulgò ad testandum admittantur, ac præsertim in rebus ad maritum & patrem spectantibus: cur inquam magnus ille Deus vsu puellas teneras, sexus adeò fragilis & inconstantis, de fide testimonium ferre ac dare permiserit? martyr enim Græcè tantum valet ac testis. Quomodo enim deceat virgines iuenculas, aduersus tyrannos atrocissimos, de te adeò admirabili, Christiana inquam fide, testimonium dicere? ecquæ illa iustitiæ ac iuris forma foret? Egregia quidem hæc est quæstio, sed solutio euidem non minus elegans.

Dico igitur ob triplicem id rationem fieri, quarum singulæ consideratione dignæ sunt. Prima, vt suam hoc pacto Deus vsu declararet potentiam: vt enim ad Corinthios loquitur Apostolus: *Infirmis mundi elegit Deus, vt confundat fortia.* Exemplo sint Apostoli, obscuro, ignoti, plebei, viles piscatores, & à Iudæorum fece prognati: horum tamen est opera Deus vsu ad potentissimos maximosque orbis Reges & Imperatores subiugandos, mundumque vniuersum sub diuinorum mandatorum iugum redigendum. Atque, vt loquitur Origenes, *Vult Dominus, qui prout vult, creaturas suas armatas producit, de locustis vincere gigantes.*

Non narro fabulas, aut commenta poetica. An non enim in Exodo legimus, Deum vt Pharaonem debellaret prætractum, & vniuersum Aegypti regnum dicto suo audiens redderet, ranas & muscas armasse velut iustitiæ suæ administras. Vt verò urbem Iericho, quæ vniuersum Israëlitarum agmen contemnebat, ad terram dei ceret & euerteret, solum tubarum & buccinarum sonitum adhibere statuit,

¶ ¶ ¶

tuit,

V.

Cur teneras virgines de fide testari sinat Deus.

1. Cor. 1.

Origenes.

iosus 6.

1. Reg. 17.

tuit, quo audito illicò solo tenus moenia ac propugnacula euerfa sunt, tamen Mauortia hæc instrumenta nonnifi belli sint signa, & ad pugnam acendam idonea. Videmus denique eundem, ad Goliadæ superbiam retundendam, qui vniuersæ domui Saul, & tribubus Ifraeliticis simul omnibus necio qua fronte insultabat, obscurum quemdam ouium pastorem in aciem produx. Ille, qui funda ac lapidibus carnem illam noxiem solo deiecit.

Phil. 1.

Secunda, vt, quemadmodum testatur Apostolu, *Omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris*: id est, vt omnium ore ac lingua tam puerorum, adolescentum, virorum, quam senum DEVS optimus maximus glorificetur ac celebretur iuxta illud Dauidis varicinium, *Iuvenes & virgines, senes cum iunioribus laudent nomen Domini*. Hinc cum Apostolus in senectute sunt confessi, Innocentes in pueritia & infantia, sanctus Laurentius ac Stephanus in iuuentute, sanctus Sebastianus, Cosmas & Damianus aliique permulti in virili ætate. Quapropter, vt ex omni ætate testimonium haberet, à fragili etiam sexu glorificari, & in ætate annisque adolescentibus à virgunculis, sicut à sancta Catharina nostra duodeuicentium agente annum nominis sui confessionem fieri voluit.

Rsal. 148.

Omnes creaturæ creatoris sui honorem tuentur.

Sap. 3.

Tertia, vt hac ratione magni illius Dei sapientia mirabilia, & quam illi creaturæ omnes debent obedientiam obstupesceremus, quæ sane semper tanta tamque prompta fuit, vt quoties de DEI creatoris honore & gloria ageretur, vniuersum semper, etiam minimas creaturas, ad eandem vindicandam armarit, iuxta illam Sapientis sententiam, *Aznabitur contra in senjat is orbis vniuersus*: id est, omnes omnino creaturæ, quæ orbe toto continentur, prodeunt in aciem, ac quodammodo, ad honorem Omnipotentis DEI propugnandum, & quas illi insensati peccatores denicis suis inferent iniurias vlciscendas armabuntur. Sic Passionis Dominicæ tempore, die inquam illa ferali ac funesta, qua DEI filius mortem pro peccatoribus oppetit, cum hanc impietatem, & in supremum rerum creatorem hominum scelus vniuersitas rerum ferre non posset, ecce omnes omnino creaturæ illius partes tuendas

suscipiunt: terra namque tremat, sol terro velamine radios abscondit, monumenta aperuntur, vniuersa terræ superficies obscurat inuoluitur caligine, ipsæ etiam petreæ indignantes quodammodo & concitatæ distinguuntur mediæ.

Simili quoque in re, cum Scribæ & Pharisæi, malitia cæci, atque inuidia pleni, quadam aduersus Messiam horrendas blasphemias die contorquerent, & in virtute Beezebub diabolos illum pellere calumniarentur; mulier quædam è turba hæc audiens, & honorem filij Dei nimio opere violari videns illius causam defendendam suscipiens, & innocentiam oppugnatam propugnans, alta per turbas voce exclamat, *Beatus venter qui te portauit, & vbera qua suxisti*.

Sic etiam, honorem suum nimium quantum ab impijs idololatriæ contaminari ac violari cernens DEVS, octodecim annorum suscitauit puellam, nostram inquam Catharinam, quæ eius partes ageret, & magni DEI gloriam, simul & Euangelij fidem, morte sua restaretur ac defenderet. Puella igitur huius operam adhibere hic voluit, atque inde laudem nomini suo consciscere; vt quod olim cecinat rex ille, etum esse comprobaret, *Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem tuam, vt destruas inimicum & vltorem*. Sentus est, *Quanta tua est sapientia, Domine, perfectam ex ore paruulorum & vbera etiam nutu suggestium laudem tibi asseruisti, vt hoc pacto aduersarium, ac nonnifi de vitio cogitantem proflerneres, prostratumque penitus destrueres*. Vt alios consulò taceam, proculdubio è tenera ætate, scientia, corde & ore pulchræ ac iuenculæ puellæ, Catharinæ scilicet, illustram DEVS gloriam, & infinitas laudes sibi comparauit.

Si pluribus sanctæ huius Virginis laudes & perfectiones singulares prosequi velim, finem non haberet oratio; hoc vnum duntaxat addeam si Holofernes copiarum Assyriorum princeps, oculis & pulchritudine Iudithæ conspecta, eiusque audito sermone inleatus ac captus fuit, vt milites ac duces præ stupore exta se rapti ad inuicem dicerent, *Non est mulier salu Iudithæ super terram*: etiam veti simile fit, Maxentium tyannum, eximia virginis huius venustate conspecta, & eloquentiæ illius audita ybertate

Zelus mulieris curam pro honore Saluatoris.

Emo.

Psal. 118.

ho puell.

& suauedicentia, animo simul & oculis captum fuisse, & omnes eius purpuratos ac Philosophos regni merito dicere, veluti extra se raptos, potuisse, similem huic virgini nullam in orbe aut conspectam, aut vsquam auditam esse, *Non est filia talis super terram.*

In hoc e go finem faciamus, auditores, hic cursum inhibeamus, & ore tacentes, cor animumque in sanctas ac sublimes meditationes libremus. Cogitate scilicet diuinum illius ingenium generosum eius animum, admirabilem constantiam, & lum incomparabilem, aliasque illustres sanctae huius virginis virtutes ad animum aduocate, Christiani; proponite inquam eiusdem sanctitatem, illius in pompa saculi humilitatem, in honoribus mundanis modestiam, & tantum opum contemptum atque abiectioem; perpendite illius pro honore diuino zelum, erga proximi salutem charitatem, ad idola subuertenda constantiam, denique inuictam in sexu fragili & imbecilli fortitudinem.

Vos autem studiosi, Magistri artium, Philosophi, Doctores, omnesque adeo docti & facultatum periti, genibus in terram prostratis, aperto capite, & ore deprædicabundo patronam vestram honoribus afficite, caput eius laurea redimite, in cathedris & in scholis, tam domi quam foris, in vrbe & ruræ, mentis illius viuacitatem, iudicij maturitatem, memoriae præstantiam, animi generositatem, & voluntatis affectum extollite: quin & oratione tum iuncta, tum soluta, in Vniuersitatibus vestris, & omnibus Collegiorum vestrorum angulis artium eius humaniorum puritatem, scientiæ profunditatem, studiorum laborem, ac doctrinæ illius fructum decantate.

At vos puellæ ac virgines, filia familias, tam nobiles, quam plebejæ, tam genere illustres, quam loco obscuræ, cuiuscumque demum conditionis ac status sitis, nolite transire, quin admiremini, & admirando æmulemini, & æmulando emolumentum vobis aliquod è vita moribusque prudentis ac cordatæ huius virginis comparatis. Considerate scilicet, quod ipsa cum filia esset Regis, & omnigenis honoribus accumulata, tempus litteris addiscendis traduxerit, ætatem iuuenilem ac puellarem artium simul & virtutum studio dedit, ut hac ratione aliquod Deo gratum ac

beneplacens redderet obsequium. Perpendite, obsecro, illius in tanta venustate castitatem, in tanta generis claritudine humilitatem, singularem denique in tantis illicitis vanitatibusque modestiam. Dispiciate eiusdem in aulicis conuersationibus sapientiam, in familiaribus colloquijs prudentiam, actionum omni in loco integritatem, vitæ omnibus in statibus honestatem, animi in disputationibus pro veritatis defensione generositatem, denique insignem in tolerando anno ætatis 18. martyrio patientiam.

Tu autem beatissima virgo Catharina, sanctarum puellarum decus, martyrum gloria, prudentium Virginum miraculum, puritatis imago, honestatis symbolum, virtutis exemplum, scientiarum throno, magnanimorum speculum, sapientium stupor, Philosophorum magistra, studiosorum norma, Alexandriae ornamentum, vniuersi decus, & Ecclesiæ spectaculum. Tu Regis filia in terra, Regis Regum in cælo sponsa, puella genere & sanguine nobilis, sed virtute & bonis operibus nobilior: tu o fidelis fidei nostræ testis, religionis propugnatrix, Euangelij tutela, idolorum aduersaria, memento nostri, Vniuersitatibus esto propitua, tuos in collegia omnia influxus immitte, scientiæ & artes vt efflorescant præsta, studiosos tui studiosos honoribus auge, qui te velut vnicam caramque patronam reuerentur, & infinitas tibi quotidie benedictiones ac laudes offerunt, omnes pro viribus, suis in studijs, ac summa contentione tuam diligentiam studentes imitari, & in vitæ ratione tuas acquirente virtutes, atque inde perungere, vbi tu modò regnas in gloria, ad quam nos Pater, Filius, ac gloriosus Spiritus sanctus perducere dignetur.

Amen.

OS ( ) SO